

სწოლის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 18.

კვირა, 9 დეკემბერი 1901 წ.

გაზეთის № 1665

სწოლის სურათები

ოკტე მარბოსი

(ფრანგულით)

I

დამახვების წინ

გლები პოაერე ერთცხენა ურმიდან თავის სიძის პიერ ვასლენის საყასბოს წინ ვადმობტა, ცხენი ტროტუარის ნაპირას მიმგრებულ ფოლადის რგოლზე მიბა, აღიერის სამჯერ მოსწია და, რაკი დარწმუნდა, მაგრად არის გამოსკენილიო, მთარახის ტკაცუნით საყასბოში შევიდა.

— ეი, კაცი არავინ არის? — დაიძახა ხმაილა პოაერემ.

კართან თავის ტანის სიგრძეზე ვაწოლილ ძალოს ხმაურობაზე გამოეღვიძა, ღრენით წამოაღდა და შორიასლო მიწვა. დუქანში არავინ სწანდა და, რადგან ხუთშაბათი დღე იყო, კედლებზე ხორცი თითქმის აღარ ეკიდა. ხარის ტანის ერთი ნაჭერი, დაზაზე ეგდო და ზედ ბზუილით ბუზები ეხვეოდნენ; ქერზე მიმგრებულ მოძრავ ჩანგალზე შუაზე ვაჭრილი ხმოს გული ეკიდა. ერთს კუთხეში სპილენძის ტასტის ძირში ვასიხლიანებული ძელები და მოყვითაო ქონი ხრწნას იწყებდა. ყოველსავე ამას გულის აზრევი სუნი სლიოდა სიკვდილისა, სუნი საავადმყოფოთა და დამარილებულ ხორცის საკუნაოებისა.

— არავინ არის? — განი-მეორა პოაერემ. — ეი, ვასლენ! სადა ხარ?

სწორედ საყასბოს პირდაპირ, გზის მეორე მხარეს საყასბოდან ვასლენიც გამოვიდა, ხულის ზურგიით ტუჩი მოიწმინდა, ჩამქრალ ჩიზბუს მოუკიდა და მოიბრინა:

— აჰა ვარ, აჰა!

თავზე არაფერი ეხურა, ჩასუქებული და მზიარული სახე წითლად უღალაფებდა, პერანგის სახელოები ნიდაყვამდის წამოეკაიწებინა, თეთრი წინ-საფარი, სისხლის წვეთებით წითლად დაწინწკლული, მთლად პფარაიდა კისრზე ძალზე შეებად შემოკრულ ლურჯ ყელსახვევიდან მოკიდებული წალბამდე, რომლებშიაც შიშველი ფეხები ეღდა. ფოლადის ჯაჭვის ბოლოზე მობმული საღესი მარჯვენა ბარძაყზე ჩამოსთრევედა. მიუხეობოდა სიმანარს და ხელი გაუწოდა.

დას და ეგა. — ქანდაკა ბეტრე ბრეაენას.

— ხომ ყოჩაღადა ხართ?

— კარგადა ვარ, ჩემო ბიჭეო, ძალიან კარგადა ვარ.

— გინდა, შენს ცხენს შერია მოვეუტანო?

— არ უნდა, ამ დღიას წყალიც დავაღვიწიე და ვაჭამე კიდევ... ბაზრობიდან მოვიდნარ, ჩემო ბიჭო!

— კარგი ბაზრობა თუ იყო?

პოაგეთე მხარები შეიშვეშა და ცივად უბასუხა:

— ისე, რაღა... არც თუ კარგი, არც თუ ცუდი... ფოსები ისევ ისე...

შეგდე კოლო გამოცვლით უთხრა:

— მანსონიერში რომ მოვედი, პატარა ოვუსტმა უბედურების ამბავი დაიხვედრა...

— მართალია... მართალი...

ცხოველის მსგავსია და გულსა მღრღნის? მაგრამ სიარული მინც არ დაუშლია, ხორცის გაყიდვის დროს მშველოდა. გუშინ წინ ტკივილებმა უარსად მოუარა და ლოგინში ჩაწეა. მიოლად გასიდა, მიოლად დღე კენჭობდა ბოლოს მოკედა კიდევ! შერცხვენილი იყო, თუ მკონდნოდა, რომ მუცელში ფეხის ჩაყვრა, ისე, ხუშრობით, გულ-მოუსვლელოად, ქალს თან გადაიტანდა!

პოაგეთე კისერი მოიქექა და დაფიქრებულმა წამოიძახა:

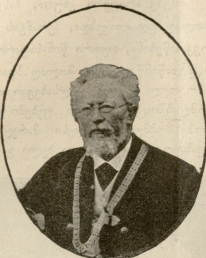
— შეხე, შეხე... ვერ უტყუებ ამას!

ბაგალდუბული ტფილისის ქალაქის სამყმების ბაგო

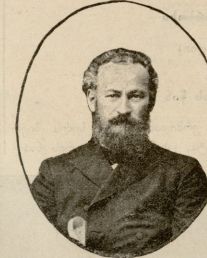
— გავიფიქრე თუ არა ეს, ცხენი არც კი გამოიბამს... მხოლოდ ოთხი ლიტრა წვავი ვაჭამე და იმ აქ ვაჭამე კიდევ...

— იქნება რამე დალოლო... უტყუელია, გტყულოთ?

— ამის უარს კი არ გეტყვი... ცელი თონსაფითა მაქვს გამოშვარალი... მას მართალია ყველაფერი და არა სტყუი, რომ ცოლი მოგაკვდა?

ბ. ა. ბაგალაძე

თ. ა. ბაგალაძე

მერე ნახვერად უდრტინველი და ნახვერად დამარტებულის სახით დასძინა:

— ჩენც სწორედ ასე დავემართა... ესეც თავის დღისათვის გდაცვლილია! სულ რამდენსამე დღეში გამომეტკალა ხელიდან: წელზე ხე დაცა, წყუელი კაქლის ხე, ხომ იცი ეგოში რომ შედგა!...

— ვიცი, ვიცი... და იცენსა გასლენმა... იქნება თქვენი ქალის ნახვა გინდათ? ბატონო პოაგეთე? მაღლა ოთახში ასვენია.

— წავიდეთ, ენახოთ, — უბასუხა პოაგეთე. სიძე-სიამბამა დუქნის უკან მოდგმულ ოთახზე გაიარეს, აიარეს ბნელი კიბე და ნახვერად გამოღებულ კარის წინ შედგნენ.

სიამბამა სიძეს უთხრა:

— ჯერ შენ შედი.

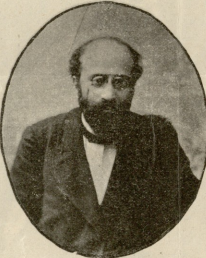
— არა, ჯერ თქვენ მიბძანდით, ბატონო პოაგეთე.

— არა, ჩემო ბიჭო... ჯერ შენ.

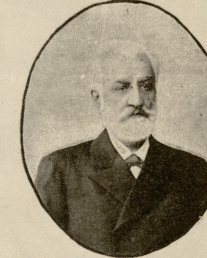
ყსახმა ჩიზუხი პირიდან გამოიღო და წაღების ქუსლზე დაიბერტყა...

— მართალია. წუხელ მომიკვდა, ორს საათზე მეტი იქნებოდა, შეიძლება სამის ნახვერად იყო, ვიფურში არც კი შემიშინეფია!...

— მას წუხელ მოკვდა? წამოიძახა პოაგეთე და თავი ჩაიქნია. — შეხე, შეხე! ვერ უტყუებ?... რა დავებართა? ალბად, რამე ავადმყოფობა სწრაფად მოვრია, ან სისხლი მოაწვია?

ქ. ა. ბაგალაძე

გ. ა. ბაგალაძე

გასლენმა აუხსნა:

— სისხლი არ მოსწოლოა, სიამბამო, სისხლის ბრალი არა ყოფილა. მიზეზად მუცელი გაუხდა, მუცელი გაებერა, რუმბივით გაუხდა! სულ ყვიროდა, ხანამ სული არ ამოხდა, არ გაიშვებულა... დასწყველია, ღმერთმა მშაქი, ამდენი ყვირილიც არ გამოიგია!... მერე მოკვდა... დიად, მოკვდა... მხოლოდ, ერთი რამ ვერ გამოვარკვეე.

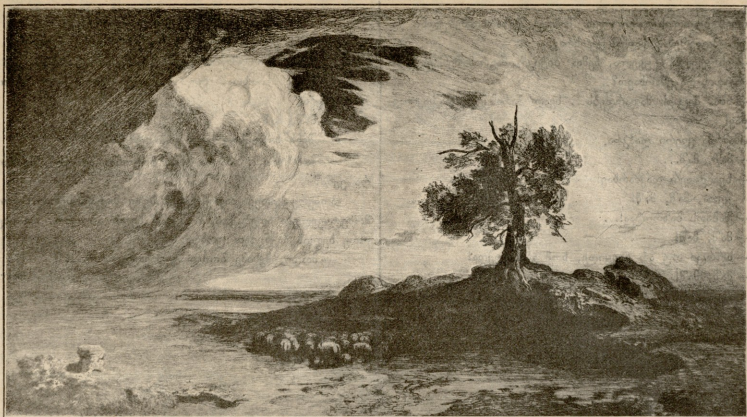
— რა, ჩემო ბიჭოცო?

— რა და... თხოუმეტი დღეა, შეიძლება მეტიც იყოს... შეიძლება ნაკლები... პო, თხოუმეტის დღის წინად თქვენმა ქალმა რაღაც მითხრა, კარგად არც კი მახსოვს, რა იყო. იმაზე წინად მძა მიკვებია, ბუყარა და მოტესთან ვიქვიფე. ალბად ეს იყუნა და მომესმა, რომ ღორსა და ლოთს ამეხობდა... ცუხობარ, შენთვის იყავ, თავი დამანებე-მეთოქ... ალერსიანად, გაუბრაზებულად, ისე მეგობრულად ესთხოვე... მაგრამ იმან თავისი არ დიშალო და ბრძვეულ სიტყვებით გული მომიავებინა. რა იცი, რა არ დამიძახა. შე ასეთო, შე ისეთოცო, თავზე ლავი დამასხა, ვამართა. აფეთე, სილა ვავაწინ და ერთი ფეხიც შიგ გულში ჩავიხილე, მაგრამ ისე, ხუშრობით, სიბოროტით არ მომიშვლია. არც კი მიფიქრია, მეტკინებინა. ამით გავეთავიეთ... მეორე დღეს კრუსუნს მოჰყვა, სულ იმას იძახდა მუცელი მტკიცე, არ იცი, რაღაც ჩამიძვრა, რაღაც

ოთახში ფეხ-აქრევით შევიდნენ... პოაგეთე ქუდი მოიხდა და მოწინებულის სახით ქუდს ხელში ტრიალი დაუწყო. პატარა თვალები მიოლად დაიშვრებოდა და საშინლად გაუღიღდა; ტუჩები შეიკრა და მოკუე-მული პირი მის დაფიქრებულს სახეს რაღაც სასაცილო გამომეტყველებას აძლევდა. მიხედ-მოხედოდა.

ლოგინე ქალი ესვენა, თავდადგმული, სახე საშინლად დაშანქოდა და გულზე დალაგებულ ხელეშში ჯვარცმა ეჭირა. ლოგინის ახლო დედაბერი იდგა უკრის მღებლოდ და ლოცულობდა. დედაბრის მახლობლად თეთრი სუფრა გადავარტებულ მაგიდაზე ორი სანთელი ენთო და დაღვრებოლის სინათლეს მიერე უფრო დიდს ჯვარცმას აჭენდა. არკის ხის წყენლებისაგან შეკრული სასურტებელი აიაზის წყლით სასენ მოწითონო ქოთანის იღო.

პოაგეთე პირჯვარი ვაღისახა და ლოგინის მიუახლოვდა. ერთხანს თავის ქალს დაეკერდა, შეეცადა დახლოყო, თითქო უნდა მიეტეხოსო, მაგრამ ერთიხამდ წელში გასწორდა, რაღაც გამოარკვეველმა შიშმა აიღებინა, და ამ შიშს მიზეზს თვითონაც ვერ მიზნდარყო... მხოლოდ თავისი მსხვილი, დაჯვარებული ხელი მიკვალბულს ხელზე დაადო, მაგრამ მაშინათვე მოარიდა და მშარედ დაიშანქა, თითქო ვახუ-

* * *

მუხავ, მიყვარხარ, ტიალო,
გამარტოებით მდგომარე,—
ერთი შენ გპოვე გულისა,
ქვეყანა შემოვიარე.
დალონებული, მტირალი
მიწყეო შენკე ვარ მოარე!
მე მიყვარს შენი სიბერე,
მუღმივი დაღრეჯილობა;
დახავსებული ტოტები,
სიმტკიცე, ფოთოლი-შლილობა
შენ არ გაშინებს, ვეცაკო,
ბუნების ფერის—ცელილობა!

რაც უნდა ქარი შზუოდეს,
და ელვა ეკლანებოდეს,—
მთა-ბარი ირგვენებოდეს,
ხილ-ხული იხიშებოდეს,
ლერწამი მიწას ეკვროდეს,
მშველი ტყეს ინაბებოდეს;
ზარ დაცემული მხეცი რამ
პყალში კლდის ესში დმოუოდეს,
ამაყად ელი ავდარსა,
ქარს არ უყადრებ თავსაო;
ელვა და ქექა-ქუხილი
ვერ შეგბობინ წარსაო;

არ იღებ ბაიბუად
ხალხით უღმერთო ქრასაო!
საფლაიმც აუყვავდება,
ვინაც გვაუწყავ მცენბაო:
„კაცი იშობის ერთ დღესა
და ისევ ერთ დღეს კვდება“.
კარგი ჭაბუკი სიკვდილსა
არ როს არ შეუღრკებო! *)

პანანა

რებულ რკინას მიაკრა ხელი და დაიწვა. მივიდა შუა ოთახში მღვარ სიძესთან და დაბალის ხმით უთხრა:

— მართლა მომკვდარა! ვაცივებულა! მართლა ვაცივებულა!

ჩამოვიდნენ შეშფოთებულნი, გულამღვრეულნი, სიკვდილის საიღუმლოებით ზარდაცემულნი. და ამ საიღუმლოებისა არც ერთს არაფერი ვაეგებოდა.

— ძალიან ვაცივებულა!—გამიგორა პოავრემ და თავისს ნათქვამს წაღების ყრუ ბრახა-ბრუბი ააყოლა და ისე კიბზე ჩაეიდა...

ამაზე გასლენმა უპასუხა:

— მერე რა ახალგაზდა მოკვდა რა ახალგაზდა!...

ლუქანში ერთმანერთს შეხედეს:

— იქნება ცოტა ღვინო მიირთვით ვასაგრილებლად?— ჰკითხა სიძემ. სიამაშა მადლობა უთხრა.

— კარგი იქნება, ოღონდაც კარგი იქნება!... მოდი ეხლა სთქვი, რომ ამ ხუთის დღის წინად თავის მამასავით კარვად

იყოო!... დასწყევლა ღმერთმა ენმაკიო!... სწორედ საკვირველი საქმეა...

ჩუმად გავიდნენ ქუჩაზე. პოავრე თავისას იძახდა: „რა გაყინულია! ხოლო გასლენი ატანდა: „რა ახალგაზდა იყო, ჩემო სიამარო!“

ლუქანში მივიდეს მოუსხდნენ, წინ ერთი ბოთლი ღვინო ეღვათ და ერთხანს ხმას არ იღებდნენ. პოავრემ ჰკითხი ისე გაავსო, რომ ღვინო მივიდაზე დაიღვარა.

— გავიმარჯოს!—უთხრა სიძეს.

— თქვენი საღვრებმელო იყოს, ბატონო პოავრე,—უპასუხა სიძემ.

კარვა ხნს იბასეს ხორციის ფასებისა, საძოვრების ღირსებისა და შარანის ბაზრობის შესახებ... პოავრე ჩიოდა, საქონელი ძველებურად არ იყიდებოა.

— ისანელები და ამერიკელები რომ არა ყიდულობდნენ ჩვენს საქონელს, რა გვეშველებოდა!

*) ეს ლექსი უკვე დაბეჭდილი იყო.

ორის ბოთლის გამოკლის შემდეგ შეზარხოშებული წა-
მოდგნენ. პოაერემ ვასლენს უთხრა:

— ეს ყველა, — ყველა, ჩემო ბიჭო, მაგრამ შენ ეს მით-
ხარი, როდის-ღა ვმარხავთ?

— აბა, მეც ეს მადარდებს... ხელო პარისკევია და საკოლე-
სა ეკლავ!

სიმამრმა კვერი დაჭრა.

— მაშ, მაშ...

— ხელო ეერ დეზარხავ!

— ვერა, მაშ, მაშ!

— შაბათს ბაზრობაა!...

— მაშ, მაშ!

— ხორცი თუ არ გიყიდე, ხომ გამოფუქდა!

— მაშ, მაშ!

— არ ვიცი, რა ექნა, ბატონო პოაერე...

ერთხანს ზომად იყენეს; ბატონი პოაერე ფიქრობდა. ბო-
ლოს, თითქო საიდუმლოს რასმე ეუბნებო, წარმოსთქვა:

— უნდა გითხრა, რომ საწყალი ქალი სულ ერთიანად
გაიხრწნება!

— მაშ, მაშ!

— შენს ხორცსაც სულ გაიფუქებს!

— მაშ, მაშ... აბა რა ექნა, ბატონო პოაერე, მითხარით,
რა ექნა?

პოაერე კიდევ დაფიქრდა, სახეზე მეტად სერიოზული გა-
მომეტყველება აღებულა, იდაყვში ხელი აჰოილო, და ისე მე-
ორე ხელის ჩაქნევით უთხრა:

— მოდი, მესამე ბოთლიც მივაყოლოთ....

თ. ს.

ახალი დროის არგანველეები, გამგზავრება ოჭრის საძებნელად.

არგანველეები კოლაიდაში, ოჭრის ძებნა და ... პოენისა რა მოგახსენოთ?..

გამომცემელი და დრ. რედაქტორი ზღ. ვახტანგაძე